

מעורבות חברתית ופוליטית של צעירים בצל מלחמת חרבות ברזל

ברכי בן סימון וצ'סלב קונסטנטינוב

סוגיות של אמון, שייכות, התנדבות ומעורבות פוליטית מושפעות מאירועים מטלטלים המתרחשים בחברה ובמדינה. בימים שבהם אנו מתמודדים עם אחד המשברים הגדולים בתולדות המדינה, ושסוגיות הוותיקות גורל עומדות על סדר היום הציבורי, ביקשנו לבחון את השפעתם על צעירים.

הסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) נערך מדי שנה ומספק מידע על תנאי החיים של האוכלוסייה הבוגרת בישראל, על רווחתה ועל עמדות הפרט במגוון תחומים. לצורך מסמך זה נותחו נתונים על דפוסי התנדבות ומעורבות פוליטית, תחושת שייכות ומחויבות לעם היהודי, רמת האמון במוסדות ציבור ותפיסת התפקוד של מוסדות אלו בקרב צעירים בני 20-34. הנתונים המובאים במסמך מתבססים על הסקר שנערך בשנת 2023 ובוחנים את השינויים שחלו בנושאים אלו בין החודשים שקדמו לשבעה באוקטובר (ינואר-ספטמבר 2023) לחודשים שאחרי פרוץ המלחמה (אוקטובר-דצמבר 2023).¹ כלומר נבחנת השפעת המלחמה בטווח הקצר על נושאים אלו.

כמעט בכל הנושאים שנבחנו נמצאו הבדלים מובהקים בין שני פרקי הזמן,² ומגמות דומות זוהו בקרב גברים ונשים. בקרב צעירים יהודים חלה עלייה בשיעור המתנדבים והתורמים, בתחושת השייכות לעם היהודי וברמת האמון במשטרה, בתקשורת ובמערכת הבריאות. בקרב צעירים ערבים פחת שיעור המתנדבים והתורמים, ועלתה רמת האמון בכל מוסדות הציבור שנבחנו.

¹ אף שהסקר החברתי הוא שנתי, הראיונות נערכים במהלך השנה. בשנה זו נוספה האפשרות להשוות בין ראיונות שנערכו בתשעת החודשים הראשונים של השנה, עד שישה באוקטובר, ובין ראיונות שנערכו בשלושת החודשים האחרונים, כלומר לאחר פרוץ המלחמה. הסקר כלל 2,027 צעירים (1,403 צעירים לפני שבעה באוקטובר ו-624 צעירים אחרי שבעה באוקטובר).

² הבדלים מובהקים בין שני פרקי הזמן מצוינים בכוכביות: $p < .05$ * $p < .01$ **

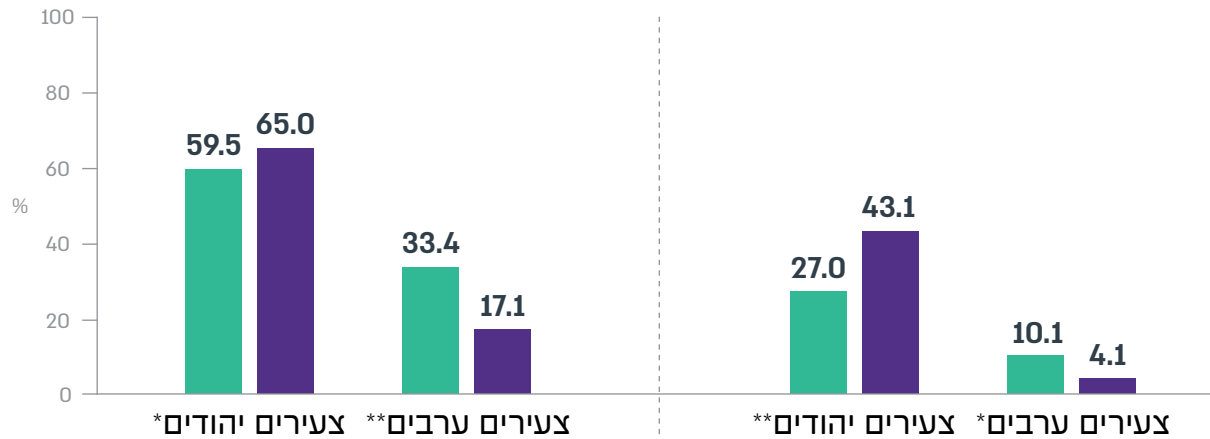
מעורבות חברתית ופוליטית של צעירים בצל מלחמת חרבות ברזל

לפני שבעה באוקטובר

אחרי שבעה באוקטובר

עלייה בשיעור מתן תרומה
בקרב צעירים יהודים
וירידה בקרב צעירים ערבים

עלייה בשיעור ההתנדבות
בקרב צעירים יהודים
וירידה בקרב צעירים ערבים

עלייה ניכרת בשיעור הנשים המעורבות פוליטית

לפני שבעה באוקטובר

13.6%

גברים

אחרי שבעה באוקטובר

14.6%

לפני שבעה באוקטובר

15.8%

נשים*

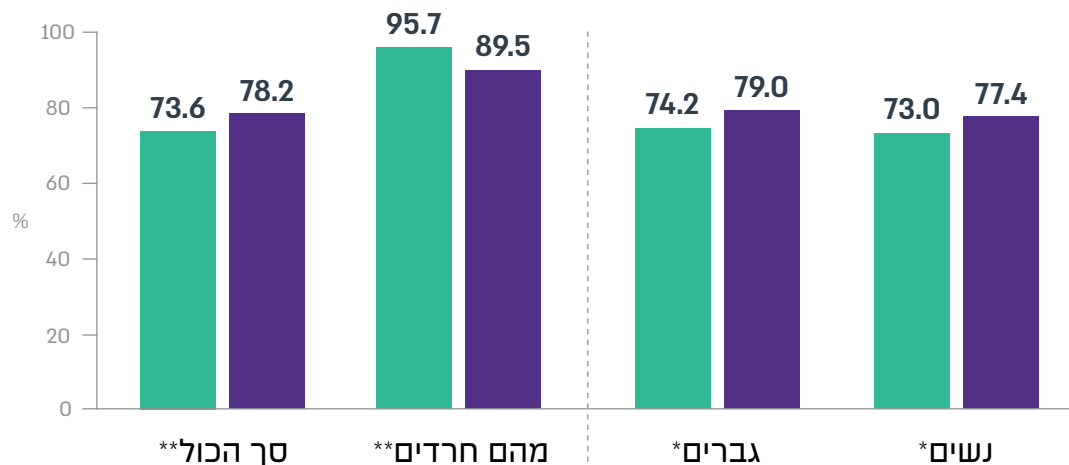
אחרי שבעה באוקטובר

20.9%

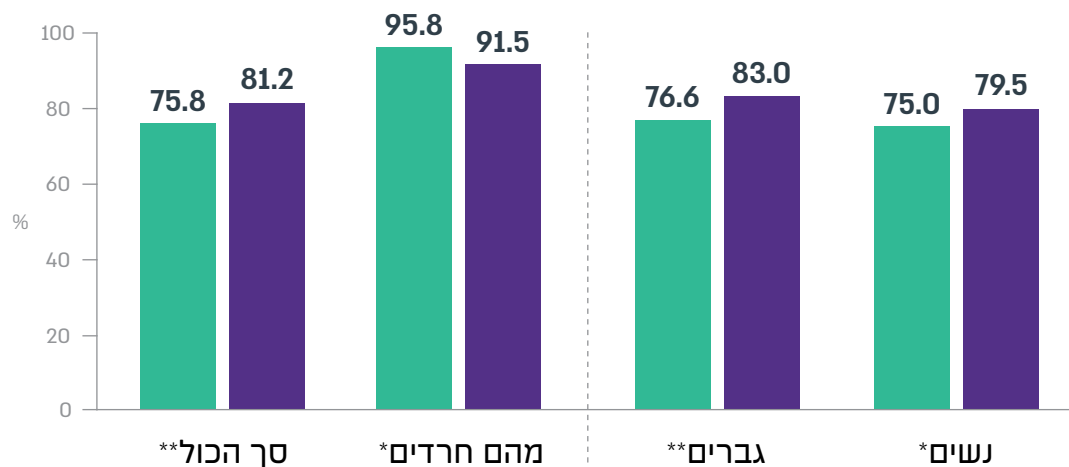
לפני שבעה באוקטובר

אחרי שבעה באוקטובר

עלייה בשיעור הצעירים היהודים (גברים ונשים) שחשו שייכות לעם היהודי וירידה בקרב חרדים

עלייה בשיעור הצעירים היהודים (גברים ונשים) שחשו מחויבות לעם היהודי וירידה בקרב חרדים

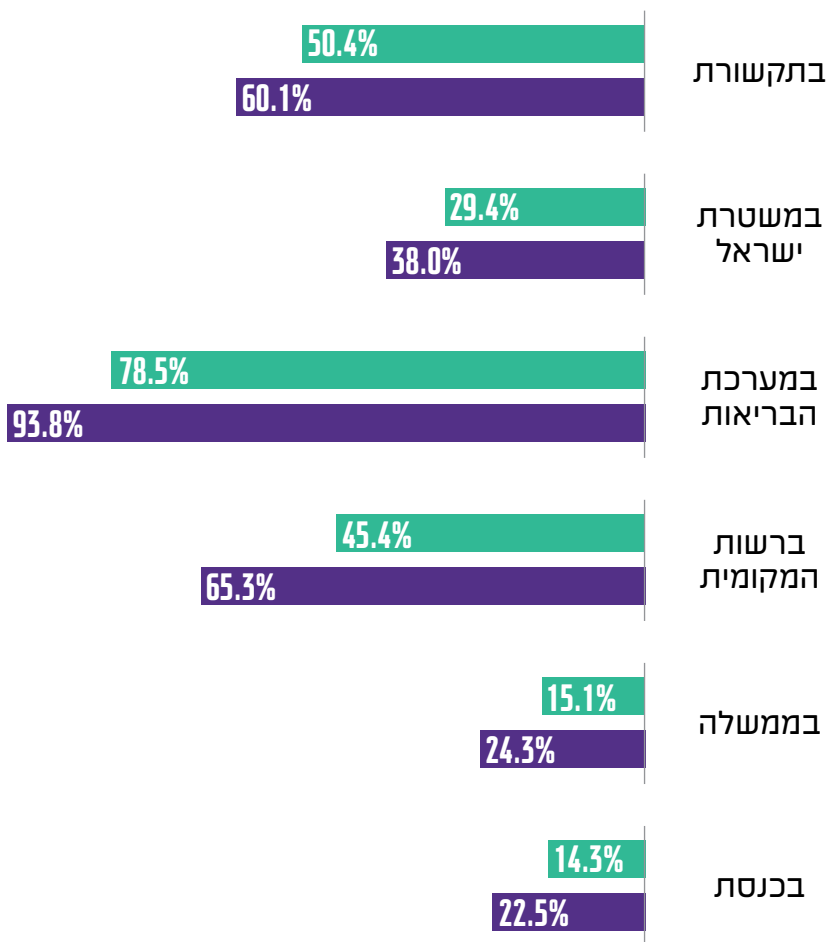
הבעת אמון במוסדות

לפני שבעה באוקטובר
אחרי שבעה באוקטובר

אותן
מגמות נמצאו
בקרב גברים
ובקרב נשים

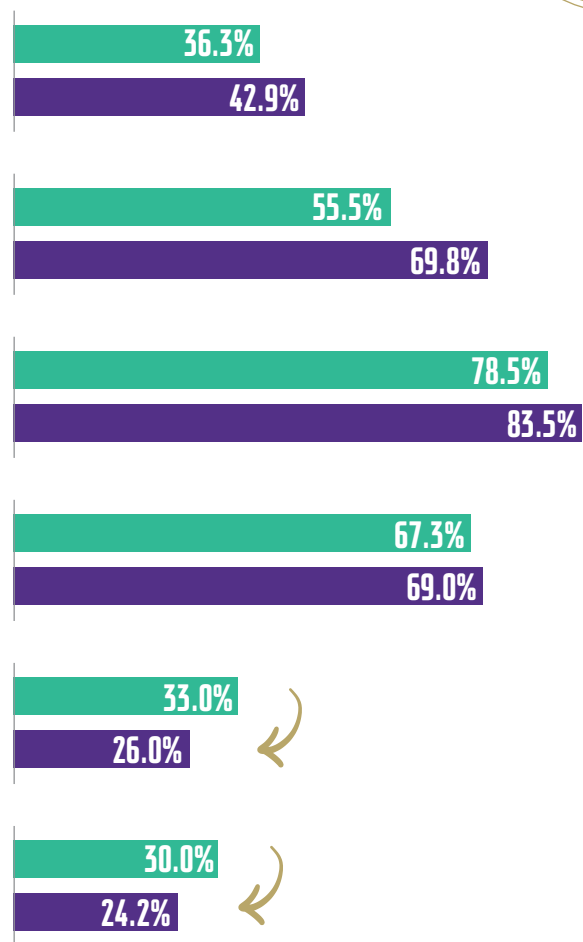
בקרב צעירים ערבים

חלה עלייה בהבעת אמון בכל המוסדות**

בקרב צעירים יהודים

נצפו מגמות שונות**

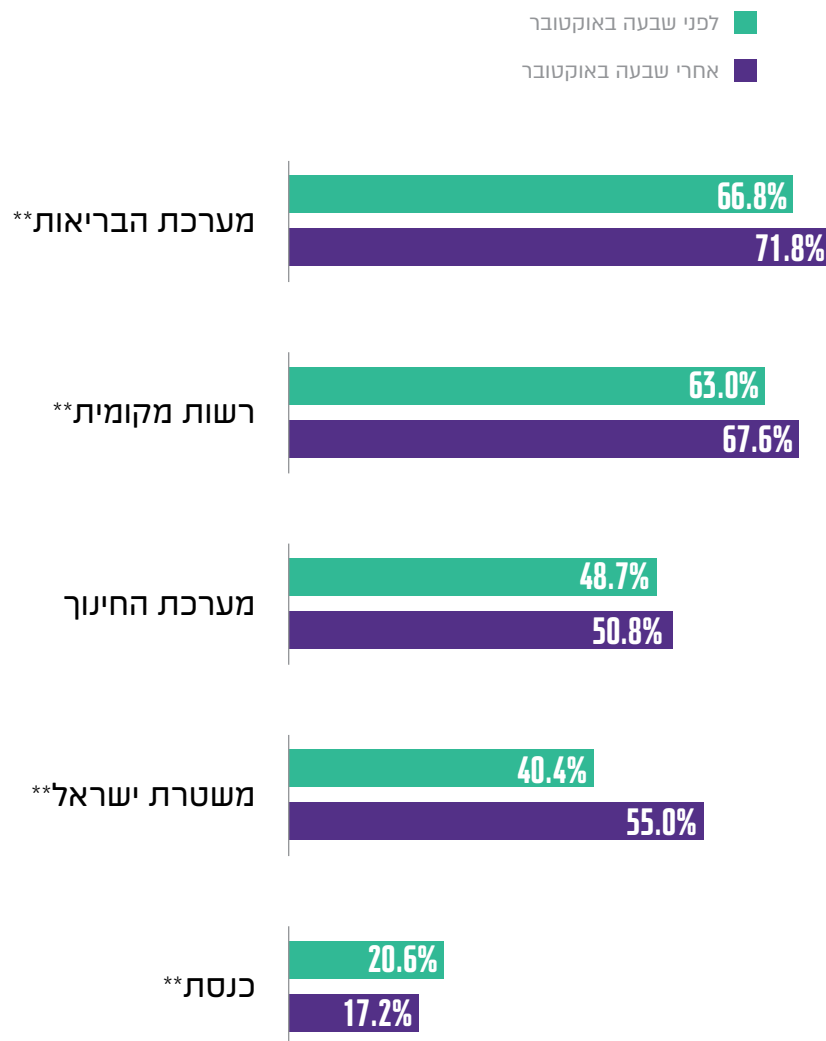

לפני שבעה באוקטובר היה שיעור הצעירים הערבים שהביעו אמון במרבית המוסדות נמוך משיעורם בקרב צעירים יהודים

המלחמה צמצמה את הפער בין הקבוצות
בנוגע להבעת אמון במוסדות שלטון

שיעור גבוה יותר של צעירים דיווחו על תפקוד טוב של המוסדות, למעט בנוגע לכנסת

ההבדלים בין
שני פרקי הזמן
ניכרים בקרב צעירים
ערבים יותר מבקרב
צעירים יהודים